

**EUROOPAN KOMISSION VASTAUKSET EUROOPAN
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ERITYISKERTOMUKSEEN**

**”KESTÄVÄ RAHOITUS: JOHDONMUKAISEMMAT EU:N TOIMET OVAT TARPEEN,
JOTTA RAHOITUSTA SAADAAN OHJATUKSI KESTÄVIIN INVESTOINTEIHIN”**

TIIVISTELMÄ

I. Komission ja Euroopan investointipankin vastaukset tiivistelmään (kohdat I–IX):

Kestävällä rahoituksella on keskeinen asema Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa ja EU:n kansainvälisten ilmasto- ja kestävä kehitystä koskevien sitoumusten täytäntöönpanossa. Keskeinen asema perustuu siihen, että kestävä rahoituksen avulla ohjataan yksityisiä investointeja täydentämään julkista rahoitusta siirtymiselle ilmastoneutraaliin, ilmastokestävään, resurssitehokkaaseen ja kestäväan talouteen.

Komissio on keskittynyt sääntelemään kestävä rahoitusta, josta on tullut entistäkin tärkeämpää, kun otetaan huomioon, että covid-19-kriisistä on elvyttävä kestävällä tavalla.

Heinäkuun 6. päivänä 2021 julkaistussa kestäväan talouteen siirtymisen rahoitusstrategiassa määritellään osa-alueet, joilla tarvitaan lisätoimia tukemaan rahoitusjärjestelmän siirtymistä kohti kestävyttä. Strategian aloitteet korostavat EU:n maailmanlaajuisia johtoasemia kestävä rahoituksen kansainvälisessä standardoinnissa. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä kaikkien kansainvälisten kumppaneiden kanssa, muun muassa kestävä rahoituksen kansainvälisen foorumin kautta, vankan kansainvälisen kestävä rahoitusjärjestelmän luomiseksi.

Strategian liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa kerrotaan, miten vuoden 2018 toimintasuunnitelman toimien täytäntöönpanossa on edistytty. Vuoden 2018 toimintasuunnitelma sisältää 10 keskeistä toimea, jotka voidaan jakaa kolmeen luokkaan seuraavasti: pääomavirtojen ohjaaminen kestäviin investointeihin, kestävyden sisällyttäminen rahoitusalan riskinhallintaan sekä läpinäkyvyyden ja pitkäjänteisyyden suosiminen.

Komissio on myös antanut ehdotuksen useita politiikan aloja kattavasta 55-valmiuspaketista (heinäkuussa 2021), jonka tavoitteena on vähentää päästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja tehdä Euroopasta ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä.

Suurin osa vuoden 2018 toimista on saatettu päätökseen. Niiden seurauksena on hyväksytty asetus kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla, EU:n luokitusjärjestelmäasetus, EU:n ilmastoluokitusjärjestelmää koskeva delegoitu säädös (kesäkuussa 2021) ja delegoitu säädös tiedoista, jotka sekä rahoitusalan että muiden kuin rahoitusalan yritysten on annettava taloudellisesta toiminnastaan (heinäkuussa 2021). Tähän viimeksi mainittuun annettavia tietoja koskevaan delegoituun säädökseen sisältyvän tiedonantovelvollisuuden tarkoituksena on mahdollistaa yhdenmukaisten ja avointen tietojen saaminen yritysten ja niiden rahoittamien varojen ympäristötehokkuudesta. Se auttaa sijoittajia ja suurta yleisöä ymmärtämään yritysten kehityspolkua kohti ympäristökestävyttä ja tekemään tietoon perustuvia päätöksiä. Lisäksi vuoden 2018 toimintasuunnitelman perusteella annetaan neljää muuta ympäristötavoitetta koskeva EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän delegoitu säädös.

Komissio antoi huhtikuussa 2021 ehdotuksen yritysten kestävyysraportointia koskevaksi direktiiviksi. Tällä direktiivillä, joka edellyttää neuvoston ja Euroopan parlamentin hyväksyntää, ulotetaan raportoinnin soveltamisala kattamaan kaikki suuret yritykset ja kaikki EU:n säännellyillä markkinoilla listatut yritykset (lukuun ottamatta listattuja mikroyrityksiä); edellytetään, että raportoidut tiedot on tarkastettava (varmennettava); otetaan käyttöön yksityiskohtaisempia raportointivaatimuksia ja edellytetään, että raportoinnissa noudatetaan EU:n pakollisten kestävyttä koskevien tietojen raportointia koskevia standardeja; edellytetään, että yritykset merkitsevät raportoidut tiedot digitaalisesti, jotta ne ovat koneellisesti luettavissa ja hyödynnettävissä pääomamarkkinaunionia koskevassa toimintasuunnitelmassa esitetystä eurooppalaisesta keskitetyssä yhteyspisteessä.

Komissio on sisällyttänyt EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen näkökohdat mahdollisuuksien mukaan osaksi EU:n talousarviota. ”Ei merkittävää haittaa” -periaatetta sovelletaan laajasti EU:n talousarviossa useiden välineiden ja säännösten välityksellä. Periaate on saatettu osaksi elpymis- ja palautumistukivälinettä, joka on vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehysten suurin ohjelma. Periaate on otettava huomioon kaikkien yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen kattamien ohjelmien täytäntöönpanossa. Muiden meno-ohjelmien säädöksissä on kaavailtu laajalti vastaavia kriteerejä, kuten kestävyysarviointia, ilmastokestävyyden varmistamista ja poissulkemislueteloja, sen varmistamiseksi, ettei EU:n rahoitus johda ympäristöhaittoihin. ”Ei merkittävää haittaa” -periaatteen asianmukainen täytäntöönpano varmistetaan yhteisessä maatalouspolitiikassa (YMP) sosiaalisen ja vahvemman ehdollisuuden noudattamisen avulla.

EU:n ilmastokertoimet, joiden avulla mitataan ilmastomenoja vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä ja Next Generation EU -elpymisvälineessä, yhdenmukaistetaan mahdollisimman laajasti EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän ensimmäisessä delegoidussa säädöksessä säädettyjen teknisten arviointikriteerien kanssa. EU:n ilmastokertoimissa ja EU:n talousarvion ilmastoseurantamenetelmässä otetaan huomioon myös sellaiset toimet ja investoinnit, jotka jäävät EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän ulkopuolelle tai jotka eivät ole täysin sen mukaisia mutta joilla on kuitenkin myönteinen ilmastovaikutus tai jotka ovat merkityksellisiä vihreän siirtymän kannalta.

JOHDANTO

3. Komissio on samaa mieltä siitä, että on haastavaa järjestää ja rahoittaa sosiaalisesti oikeudenmukainen ja ympäristön kannalta kestävä siirtyminen ilmastoneutraaliin ja ilmastokestävään talouteen. Tämän vuoksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on keskeisessä asemassa tämän tavoitteen saavuttamisessa muun muassa kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman ja biodiversiteettistrategian välityksellä.

4. Komissio huomauttaa kautta 2021–2050 koskevan arvion (biljoona euroa vuodessa) osalta, että viitatussa raportissa puhutaan 28 biljoonasta eurosta seuraavien 30 vuoden aikana. Tästä summasta noin 80 prosenttia (yhteensä 23 biljoonaa euroa eli 0,8 biljoonaa euroa vuodessa) saataisiin ohjaamalla uudelleen investointeja, joilla rahoitettaisiin muutoin hiili-intensiivisiä teknologioita. EU:n olisi myönnettävä 5,4 biljoonaa euroa lisärahoitusta (eli vaje olisi keskimäärin 180 miljardia euroa vuodessa) puhtaisiin teknologioihin ja tekniikoihin, mikä vastaa komission vuonna 2018 tekemiä arvioita.

5. – Markkinoilla ei oteta huomioon taloudellisen toiminnan sosiaalisia ja ympäristökustannuksia täysimääräisesti

Komissio on samaa mieltä siitä, ettei rahoitusmarkkinoiden nykyisessä hinnoittelussa oteta huomioon ympäristökustannuksia. Komissio toteuttaa kunnianhimoisia toimia ilmastopolitiikan alalla, mutta se panee kuitenkin merkille, että myös rahoitusmarkkinoiden rakenteilla on merkittävä rooli tässä siirtymässä ja että kestävyysnäkökohtia ei voida sisällyttää rahoitusmarkkinoiden nykyisiin rakenteisiin.

Komissio kehitti myös ilmasto- ja ympäristöriskeihin keskittyvän vaiheittaisen lähestymistavan. Sen jatkotoimena olisi toteutettava muita toimia, joihin voidaan sisällyttää myös sosiaalisia näkökohtia.

– Kestävästä toiminnasta annettavien tietojen ja läpinäkyvyyden riittämättömyys

Läpinäkyvyyttä ja tietojen antamista koskevia vaatimuksia käsitellään EU:n luokitusjärjestelmäasetuksessa ja tuetaan delegoiduilla säädöksillä EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän osalta säädetyn mukaisesti.

Yritysten kestävyysraportointia koskevan direktiivin (jolla tavoitellaan aiemman muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevan direktiivin parantamista) hyväksymisen ja muiden

talouden alalla yhä useammin sovellettavien toimenpiteiden (jotka vaikuttavat jopa ympäristöä koskevien tilastojen päivittämiseen) avulla torjutaan myös viherpesua, sillä ne tarjoavat vankkaa tietoa taloudellisten toimintojen vihreästä.

– **Joihinkin kestäviin investointeihin liittyy mahdollisesti tavallista suurempia riskejä ja rahoituskustannuksia**

Komissio myöntää, että arviot kestäviä investointeja koskevista tarpeista voivat muuttua ajan kuluessa ja että julkinen tuki rahoitukselle ja edistämislle on elintärkeää. Komissio tukee siksi jäsenvaltioita monin eri tavoin EU:n talousarviosta ja EU:n elpymisvälineestä (Next Generation EU) tätä varten tarkoitettujen teknistä tukea koskevien hankkeiden (esimerkiksi vihreää budjetointia ja vihreää verotusta koskevien hankkeiden) ja muiden välineiden avulla.

6. Komissio hyväksyi kestävään talouteen siirtymisen rahoitusstrategian heinäkuussa 2021 jäsenvaltioiden ja eri EU-elinten kanssa käytyjen kattavien keskustelujen sekä julkisessa kuulemisessa saadun palautteen perusteella. Strategia on jatkoa vuoden 2018 toimintasuunnitelman toimille, ja sen avulla kehitetään edelleen kestävä rahoitusta. Strategia sisältää monialaisen etenemissuunnitelman ja uusia toimia, joiden avulla yksityisiä investointeja ohjataan uudelleen kestäviin hankkeisiin ja toimintoihin, jotta voidaan tukea Euroopan vihreän kehityksen ohjelman eri toimia. Komissio panee merkille, että hallittu siirtyminen edellyttää täydellistä avoimuutta altistumisesta ilmatorisille, mukaan lukien mahdolliset arvottomat omaisuuserät, sekä niiden vaikutuksista rahoitusvakautteen. Tämä strategia on uusi tärkeä osa tulevaa kestävä rahoituksen kehystä.

9. Tavoitetta 30 prosentin ilmastomenoista sovelletaan EU:n talousarvioon yhdessä Next Generation EU -elpymisvälineen kanssa. Se tarkoittaa 625 miljardin ilmastomenoja kaudella 2021–2027. Elpymis- ja palautumistukiväline ja sen 37 prosentin alakohtainen tavoite sisältyvät näihin menoihin.

EU:n talousarvion ilmastomäärärahojen lisäksi ympäristökysymyksiä varten osoitetaan muita resursseja, kuten biologisen monimuotoisuuden tukemista varten 7,5 prosenttia EU:n talousarviosta vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuosina 2026 ja 2027, kansallista yhteisrahoitusta ja vivutettuja yksityisiä investointeja, jotta saadaan tarvittava rahoituspooli kestäviä investointeja varten.

Lisää rahoitusmahdollisuuksia ympäristötavoitteiden saavuttamista varten tarjotaan myös parantamalla arviointeja, jotka koskevat saasteettomuustoimintasuunnitelmaan sisältyviä ja sitä tukevia toimia sekä kiertotaloutta koskevia toimia (Euroopan vihreän kehityksen ohjelman puitteissa). Monissa tapauksissa investoinnit luovat myös useiden eri ympäristötavoitteiden välisiä synergioita esimerkiksi edistämällä samanaikaisesti sekä ilmastotavoitteita että biologista monimuotoisuutta.

HUOMAUTUKSET

22. EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisesti perustetun kestävä rahoituksen foorumin, joka aloitti virallisesti toimintansa syksyllä 2020, tehtävänä on raportoida neljästä muusta EU:n luokitusjärjestelmäasetuksessa säädetyistä ympäristötavoitteesta ja EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän mahdollisesta ulottamisesta sosiaalisiin tavoitteisiin sekä luokitusjärjestelmän kehittämisestä sellaisten taloudellisten toimintojen osalta, joilla ei ole merkittävää vaikutusta ympäristökestävyyteen tai jotka aiheuttavat merkittävää haittaa ympäristökestävyydelle.

Komissio laatii samaan aikaan myös vakavaraisuussääntöjä, joihin sisällytetään ilmastoriskit.

23. *Yhteinen vastaus kohtiin 23 ja 24.*

Komissio myöntää, että EU:n päästökauppajärjestelmää (ETS) ja muita toimenpiteitä on kehitettävä edelleen. Komissio harkitsee EU:n päästökauppajärjestelmän osalta käynnissä olevan uudistamisen puitteissa järjestelmän laajentamista kattamaan liikenne ja rakennukset ja sen täydentämistä hiilidioksidipäästöjen tullimekanismilla sekä tätä tukevia ympäristöverouudistuksia. Komissio korostaa myös, että ilmastonäkökohdat sisällytetään entistä paremmin muihin alakohtaisiin säännöksiin. Taloudellisia signaaleja vahvistetaan entisestään 55-valmiuspaketin avulla.

26. Komissio myöntää, että ympäristön kannalta haitallisten tukien lakkauttaminen asteittain on tärkeä keino komission ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Komissio edistää sitä aktiivisesti tukemalla parhaita käytäntöjä ja sitouttamalla jäsenvaltioita (esimerkiksi teknisen avun välineisiin liittyvien hankkeiden, vihreän budjetoinnin ja verotuksen uudistamisen avulla).

27. Yhteinen vastaus kohtiin 27 ja 28.

Tilannekatsaus vuoden 2018 toimintasuunnitelman osalta saavutetusta edistymisestä sisältyy komission heinäkuussa 2021 hyväksymän kestävään talouteen siirtymisen rahoitusstrategian liitteenä olevaan komission yksiköiden valmisteluasiakirjaan. Komissio myöntää, että toimintasuunnitelman täytäntöönpano on viivästynyt jonkin verran. On kuitenkin pantava merkille, että vihreiden toimintojen (mukaan lukien energiatoimet) määrittäminen on monimutkainen tehtävä, joka on edellyttänyt asiantuntijoiden, sidosryhmien ja erityisesti EU:n jäsenvaltioiden kattavaa osallistumista.

29. Komissio myönsi, että toimintasuunnitelman tulosten seuranta voitaisiin mahdollisesti parantaa. Rahoitusjärjestelmän muutokset – kuten EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän sääntöjen käytön yleistäminen, pitkän aikavälin ympäristöriskien sisällyttäminen ja parantunut kestävyysraportointi – näkyvät kuitenkin rahoituskäytännössä kestävyys- ja ympäristöraportoinnin sekä arviointi- ja varmistamiskäytännön kehittymisenä, millä on selviä vaikutuksia kestävään rahoitukseen.

32. EU:n kestävyysluokitusjärjestelmässä edellytetään, että investointien vihreyttä on mitattava EU:n sääntöjen mukaisesti. Tämä lisää läpinäkyvyyttä ja edistää vastuullista päätöksentekoa.

Rahoitusalan yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset antavat tietoja EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän mukaisten teknisten arviointikriteerien perusteella.

35. Yhteinen vastaus kohtiin 35 ja 36.

Tiettyjen EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen piiriin kuuluvien toimintojen, kuten maatalouden, ydinvoiman ja maakaasun, kestävyyttä selvennetään edelleen täydentävillä lainsäädäntöehdotuksilla

Lisäksi edellä mainittuja aloja (kaasua polttoaineena käyttävä sähköntuotanto ja ydinvoima) analysoidaan edelleen, jotta voidaan määrittää asiaankuuluvat kriteerit markkinoita varten.

42. EU-ympäristömerkki on vuonna 1992 (asetuksella (EY) N:o 66/2010) perustettu vapaaehtoinen kolmannen osapuolen todentama järjestelmä.

EU-ympäristömerkin myöntämistä rahoitustuotteille koskevien perusteiden kehittäminen ja todentamisvaatimukset vahvistetaan EU-ympäristömerkistä annetussa asetuksessa (EY) N:o 66/2010.

EU-ympäristömerkistä annetun asetuksen mukaan kukin jäsenvaltio nimeää toimivaltaisen elimen (joka voi olla yksityinen tai julkinen toimija), joka vastaa sen todentamisesta, että rahoitustuotteet, joille haetaan EU-ympäristömerkkiä, ovat EU-ympäristömerkin perusteiden mukaisia ennen kuin se myöntää niille EU-ympäristömerkin. Komissio laatii toimivaltaisille elimille käsikirjan, joka sisältää ohjeita ja neuvoja EU-ympäristömerkin perusteiden noudattamisen tarkistamisesta.

Toimivaltaisten elinten nimeäminen on jäsenvaltioiden vastuulla, mutta EU-ympäristömerkistä annetun asetuksen liitteessä V vahvistetaan toimivaltaisia elimiä koskevat yleiset vaatimukset. Komissio perustaa EU-ympäristömerkistä annetun asetuksen 13 artiklan mukaisesti toimivaltaisista viranomaisista koostuvan työryhmän ("toimivaltaisten elinten yhteistyöfoorumi"), minkä tarkoituksena on edistää sitä, että toimivaltaiset viranomaiset panevat EU-ympäristömerkistä annetun asetuksen yhdenmukaisesti täytäntöön. Lisäksi EU-ympäristömerkillä varustetut tuotteet kuuluvat markkinavalvontaviranomaisten toimivaltaan. Jotta voidaan todentaa, että perustana olevat investoinnit ovat EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerien mukaisia, kyseessä olevat tiedot julkistetaan yritysten kestävyysraportointia koskevan direktiivin mukaisesti, ja tilintarkastajat tarkastavat ne. EU-ympäristömerkkiä hakevien rahoitustuotteiden perustana olevien investointien vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta vastuussa olevat toimivaltaiset viranomaiset käyttävät näitä tietoja, sellaisina kuin ne ovat tilintarkastajien tarkastamina.

47. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten suorittamien tarkastusten tiheys ja laajuus vahvistetaan asiaankuuluvissa alakohtaisissa säännöissä, joihin viitataan kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetussa asetuksessa. Itse asiassa kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetussa asetuksessa lisätään uusia kestävyteen liittyvien tietojen antamista koskevia vaatimuksia alakohtaisissa säännöissä jo aiemmin määrättyihin vaatimuksiin, jotka koskevat tuotteisiin liittyvien tietojen antamista.

Kysymyksissä ja vastauksissa (jotka julkaistaan kesällä 2021) ja vuoden 2021 loppuun mennessä hyväksyttävissä teknisissä sääntelystandardeissa annetaan lisäohjeita, joilla pyritään yhdenmukaistamaan ja selkiyttämään kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetun asetuksen valvontaa.

65. InvestEU-ohjelman ilmasto- ja ympäristöseurantajärjestelmä ja -kriteerit oli suunniteltava ja hyväksyttävä ennen EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään liittyvien delegoitujen säädösten lopullista hyväksymistä.

InvestEU-asetuksen mukaan InvestEU-varoihin liittyvä ilmasto- ja ympäristö-seuranta toteutetaan unionin seurantamenetelmällä, jossa käytetään apuna EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerejä.

InvestEU-ohjelman ilmasto- ja ympäristöseurantaa koskevan ohjeistuksen mukaan odotetusta vaikutuksesta ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseen on ilmoitettava ennakolta hyväksyntävaiheessa. Lisäksi ohjeistuksen mukaan kustakin tuetusta rahoitus- tai investointitoimesta on raportoitava jälkikäteen toimen päätyttyä. Täytäntöönpanokumppanien on ilmoitettava jälkikäteisraportoinnissaan, miten tulokset poikkesivat alustavista odotuksista.

On syytä panna merkille, että InvestEU-ohjelman ilmasto- ja ympäristöseurantaa koskevan ohjeistuksen mukaan täytäntöönpanokumppanit voivat seurata ilmasto- ja ympäristötoimia EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerien avulla (niiden hyväksymisen jälkeen). Näin ollen vähemmän kokeneet täytäntöönpanokumppanit voivat myös käyttää aluksi yksinkertaisempaa unionin seurantajärjestelmää ja siirtyä kokonaan EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään, kun ne ovat siihen valmiita.

66. Komissio palauttaa mieliin, että Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR-rahasto) on kysyntävetoinen ja että sen avulla voidaan tukea riskialttiimpia hankkeita, jotka ovat taloudellisesti elinkelpoisia. Monet ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävät hankkeet eivät ole taloudellisesti elinkelpoisia, ja ne ovat usein viranomaisten toteuttamia, minkä vuoksi takaisin maksettavaa tukea ei voida aina käyttää niitä varten. Näin ollen huomautus siitä, että suurin osa kestävyteen liittyvistä hankkeista liittyy ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, on yhdenmukainen sen kanssa, mitä voidaan odottaa välineeltä, jonka kohteena ovat taloudellisesti elinkelpoiset ja korkean riskin hankkeet, joiden tavoitteena on mobilisoida yksityistä rahoitusta.

71. Kuten Euroopan investointineuvontakeskuksesta annetussa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa todetaan, Euroopan investointineuvontakeskuksen olisi **täydennettävä** EU:n muita ohjelmia, kuten maantieteellisesti pääasiassa Keski- ja Itä-Euroopassa toimivaa JASPERS-ohjelmaa. Lisäksi keskuksen olisi katettava mainitut alat teknisen tuen antamiseksi ERI-rahastoista rahoitettavien hankkeiden valmistelemista ja kehittämistä varten. Euroopan investointineuvontakeskus on **kysyntälähtöinen aloite**, jonka tavoitteena on parantaa investointihankkeiden laatua tarjoamalla räätälöityä neuvontatukea eurooppalaisille hankkeiden toteuttajille. Euroopan investointineuvontakeskuksen eri aloja ja jäsenvaltioita koskevien palvelujen painopisteiden määrittäminen on vastoin ESIR-aloitteen kysyntälähtöistä luonnetta.

Euroopan investointineuvontakeskus on kehittänyt vankan yhteistyökehyksen yhdessä kansallisten kehityspankkien ja -laitosten kanssa. Se kattaa suoran rahoitustuen ja asiantuntija-avun monille tällaisille pankeille ja laitoksille Keski- ja Itä-Euroopan maissa. Kehyksen avulla pyritään parantamaan kansallisten kehityspankkien ja -laitosten valmiuksia tarjota enemmän paikallisia neuvontapalveluja – myös kestävästä infrastruktuurin osalta. Rakenteensa vuoksi InvestEU-neuvontakeskuksessa voidaan hyvin hyödyntää Euroopan investointineuvontakeskuksen tekemää

pohjatyötä ja käsitellä tiettyjä kestävästä rahoitusta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän esille nostamia huolenaiheita, jotka liittyvät kestävien investointihankkeiden luomiseen.

72. Portaalin tehtävänä on levittää tietoa potentiaalisista investointimahdollisuuksista ja lisätä niiden näkyvyyttä portaalin käytöstä kiinnostuneille hankkeiden toteuttajille. Tässä piilee myös portaalin tuoma lisäarvo. Komissiolla ei ole valtuuksia tehdä teknisiä ja taloudellisia due diligence -tarkastuksia julkaistuihin hanke-ehdotuksista tai ohjata sijoittajia tiettyihin hankkeisiin. Komissiolla ei ole myöskään resursseja eikä valtuuksia tehdä hankkeiden due diligence -tarkastuksia. Vastuu ja valta niiden tekemisestä on mahdollisilla sijoittajilla.

InvestEU-asetuksen 26 artiklan 3 kohdan nojalla komissio välittää kuitenkin InvestEU-portaalissa julkaistut hankkeet asiaankuuluville täytäntöönpanokumppaneille ja tarvittaessa InvestEU-neuvontakeskukselle.

73. Komissio on samaa mieltä siitä, että joissakin suunnitelmissa ei ole esitetty tarkkoja määrällisiä arvioita investointitarpeista. Niiden puuttuminen mutkistaa myös jäsenvaltioiden välistä vertailua. Komissio tarjoaa edelleen tukea jäsenvaltioille ja on käynnistänyt teknisen tuen välineen puitteissa uuden lippulaiva-aloitteen julkisen talouden viherryttämisestä ja sen arvioinnista, miten budjetti- ja veropolitiikka vaikuttavat kansallisten ja kansainvälisten sitoumusten toteuttamiseen. Aloitteen avulla pyritään erityisesti kehittämään jäsenvaltioiden valmiuksia määrittellä investointitarpeet, tunnistaa puutteet ja laatia toimintapolitiikkoja niiden korjaamiseksi.

76. Next Generation EU -elpymisvälineen suurimmassa ohjelmassa, elpymis- ja palautumistukivälineessä, edellytetään ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamisen arvioimista EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklan perusteella, kun taas delegoiduissa säädöksissä hyväksytyjen yksityiskohtaisten ”ei merkittävää haittaa” -kriteerien soveltaminen on vapaaehtoista. Elpymis- ja palautumistukivälineen tavoin myös muita meno-ohjelmia tukevissa säädöksissä on kaavailtu laajalti vastaavia kriteerejä (esimerkiksi kestävyysarviointia, ilmastokestävyyden varmistamista ja poissulkemislueteloja) sen varmistamiseksi, ettei EU:n rahoitus johda ympäristöhaittoihin. Lisäksi vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen liitteenä olevassa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission tekemässä toimielintenvälisessä sopimuksessa määrätään horisontaalisesta vahingon välttämisen periaatteesta, jota sovelletaan koko monivuotiseen rahoituskehitykseen 2021–2027.

Vahingon välttämisen periaate on mahdotonta muotoilla samalla tavoin EU:n talousarvion kaikkien eri politiikan alojen osalta täytäntöönpanosykliden, hallintotapojen ja rahoitettujen toimintojen välisten erojen vuoksi.

Komissio katsoo, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen täytäntöönpano varmistetaan tulevassa YMP:ssä sosiaalisen ja vahvemman ehdollisuuden avulla.

77. ”Ei merkittävää haittaa” -periaate on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineeseen, ja se on otettava huomioon kaikkien yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen alaisten varojen täytäntöönpanon yhteydessä.

Kuten edellä kohtaan 75 annetussa vastauksessa todetaan, täytäntöönpanosykliden, hallintotapojen ja EU:n rahoittamien toimintojen välisten erojen vuoksi ei voida soveltaa yhtenäistä lähestymistapaa sen määrittämiseen, aiheutetaanko ympäristölle merkittävää haittaa.

78. Euroopan aluekehitysrahastossa (EAKR) ja koheesiorahastossa ei sallita investointeja kaasuinfrastruktuuriin. Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta annetun asetuksen 7 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan tämä ei kuitenkaan koske tietyn ehdoin tapahtuvaa kiinteillä polttoaineilla toimivien lämmitysjärjestelmien ja lämmityskattiloiden korvaamista ja muita infrastruktuureja, joissa investoinnit tukevat siirtymää uusiutuvaan energiaan ja joissa voidaan käyttää uusiutuvia ja vähähiilisiä energialähteitä. Tällaisten rajallisten maakaasuun liittyvien investointien

olisi oltava hyvin perusteltuja ja edistettävä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä siten, että se tukee siirtymistä kohti ilmastoneutraaliutta.

Komissio muistuttaa, että fossiilisia polttoaineita käyttävää sähkön ja/tai lämmön tuotantoa sekä siihen liittyvää siirto- ja jakeluinfrastruktuuria koskevien toimenpiteiden olisi katsottava yleisesti ottaen olevan elpymis- ja palautumistukivälineen nojalla ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen vastaisia.

Ilmastomuutoksen hillinnän näkökulmasta maakaasun avulla tapahtuvaa sähkön ja/tai lämmön tuotantoa sekä siihen liittyvää siirto- ja jakeluinfrastruktuuria koskevia poikkeustoimenpiteitä voidaan toteuttaa tapauskohtaisesti (”ei merkittävää haittaa” -periaatetta koskevien teknisten ohjeiden liitteen III mukaisesti) ja edellyttäen, että tämä tuki edistää EU:n hiilestä irtautumista koskevia vuosien 2030 ja 2050 tavoitteita. Hiili- tai öljypohjaiseen sähkön ja/tai lämmön tuotantoon tehdyt investoinnit eivät läpäise ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen arviointia.

79. Komissio huomauttaa, että vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen ilmastoseurantamenetelmässä on korjattu useita puutteita, jotka Euroopan tilintarkastustuomioistuin havaitsi aiemmissa kertomuksissaan vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehityksen menetelmän osalta.

Vuosien 2021–2027 ilmastoseurantamenetelmä, sellaisena kuin se sisältyy esimerkiksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaan asetukseen, perustuu vuosien 2014–2020 yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen menetelmään. Nykyistä menetelmää on kuitenkin mukautettu EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän näkökohtien huomioimiseksi, ja se muodostaa perustan koko talousarviota koskevalle ilmastoseurannalle.

Vuosien 2021–2027 ilmastoseurantamenetelmän avulla voidaan tunnistaa EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään pohjautuvien kriteerien perusteella sekä merkittävät ilmastomenot, joiden ilmastokerroin on 100 prosenttia, että kohtalaisemmat ilmastomenot (joiden ilmastokerroin on 40 prosenttia), ja arvioida yksityiskohtaisemmin erilaisten toimien ja täytäntöönpanon nopeuden vaikutusta ilmastotavoitteiden saavuttamiseen esimerkiksi erilaisten energiatehokkuustoimenpiteiden osalta.

80. Komissio muistuttaa, että ilmastoseurantamenetelmää on vahvistettu merkittävästi ennen vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen hyväksymistä. Erityisesti 100 prosentin painotuksen soveltamista ohjaavat nykyisin huomattavasti tiukemmat kriteerit, joissa käytetään mahdollisuuksien mukaan apuna EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän teknisiä kriteerejä ja punnitaan pelkän aikomuksen lisäksi myös erilaisten toimintojen vaikutuksia.

EU:n 40 prosentin ilmastokerrointa sovelletaan toimintoihin, jotka eivät täytä täysin EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän teknisiä kriteerejä mutta jotka edistävät kuitenkin ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Tällaiset taloudelliset toiminnot voivat olla esimerkiksi yksi vaihe siirryttäessä kohti merkittävämpää menotaso.

Komissio esittää elpymis- ja palautumistukivälineen ilmasto-osuuden rahoittamiseksi liikkeeseen laskemiaan EU:n vihreitä joukkovelkakirjoja varten vihreitä joukkovelkakirjoja koskevaa kehystä, joka yhdenmukaistetaan mahdollisimman pitkälti ehdotetun EU:n vihreitä joukkovelkakirjoja koskevan standardin kanssa. EU:n vihreitä joukkovelkakirjoja koskeva kehys perustuu hyvin tunnettuihin ja vakiintuneisiin markkinastandardeihin samalla kun se palvelee elpymis- ja palautumistukivälineen erityistä rakennetta, jossa muun muassa budjettivallan käyttäjät on erotettu liikkeeseen laskevasta laitoksesta. Tämä antaa sijoittajille tarvittavat takeet siitä, että tuotot on oikeasti käytetty vihreisiin investointeihin.

Tämän luokkansa parhaan lähestymistavan mukaisesti komissio pyytää riippumatonta osapuolta tarkistamaan vihreitä joukkovelkakirjoja koskevan kehityksensä.

Laatikko 5 – Komissio kiinnittää huomiota siihen, että nykyisin pelkästään merkittävän edistämisen kriteerit täyttäviin toimintoihin keskittyvät EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerit eroavat perustavanlaatuisella tavalla EU:n muissa politiikoissa, kuten YMP:ssä, sovellettavista kriteereistä, jotka kattavat laajemman joukon toimintoja, joille voidaan myöntää taloudellista tukea mutta joiden tavoitetaso ei ole välttämättä EU:n kestävyysluokitusjärjestelmää alempi. Tämä monimuotoisuus kuvastuu näin ollen menojen ilmastoseurannasta.

81. Komissio palauttaa mieliin, että EU:n talousarviossa on jo integroitu mahdollisuuksien mukaan EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän näkökohdat EU:n ilmastokertoimiin, joiden avulla mitataan ilmastomenoja vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehityksessä ja Next Generation EU -elpymisvälineessä. Lisäksi EU:n ilmastokertoimissa ja yleisesti ottaen EU:n talousarvion ilmastomenetelmässä on huomioitava myös sellaiset toimet ja investoinnit, joita EU:n kestävyysluokitusjärjestelmä ei kata tai jotka eivät ole täysin sen mukaisia, sillä niillä voi olla tästä huolimatta myönteinen ilmastovaikutus, tai ne voivat olla merkityksellisiä vihreän siirtymän kannalta.

EU:n varainkäytöstä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan liittyvän riskin osalta komissio viittaa kohtaan 75 antamaansa vastaukseen.

Komissio pitää rahoitusohjelmat kattavassa EU:n lainsäädännössä vahvistettuja sääntöjä asianmukaisina poliittisten tavoitteiden saavuttamista varten ja korostaa, että julkisen ja yksityisen rahoituksen roolit poikkeavat toisistaan. Komissio toistaa, että EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän käyttäminen EU:n rahoituspäätöksiä tai EU:n politiikan muita osa-alueita varten olisi arvioitava tapauskohtaisesti ja että siitä keskustellaan EU:n muiden toimielinten kanssa asiaankuuluvien lainsäädäntömenettelyjen mukaisesti.

PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

82. Kestävän rahoituksen foorumi laatii parhaillaan neuvojaan komissiolle EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän mahdollisesti laajentamisesta muun muassa sosiaalisiin toimintoihin. Komissio tekee kuitenkin jatkuvasti töitä talouden hinnoittelumekanismien muuttamiseksi siten, että niissä otettaisiin huomioon ympäristön saastumisen ja ympäristön muun pilaantumisen todelliset kustannukset.

Suositus 1 – Saatetaan toimintasuunnitelman toimenpiteet päätökseen ja selvennetään vaatimusten noudattamiseen ja tarkastustoimintaan liittyviä järjestelyjä

a) Komissio hyväksyy suosituksen 1 a.

EU:n luokitusjärjestelmäasetus hyväksyttiin, ja sitä ryhdyttiin soveltamaan. Toimintasuunnitelman toimenpiteet saatetaan päätökseen EU:n ilmastoluokitusjärjestelmää koskevalla delegoidulla säädöksellä (joka hyväksyttiin kesäkuussa 2021) ja neljästä muusta ympäristötavoitteesta annettavalla kestävyysluokitusjärjestelmää koskevalla delegoidulla säädöksellä.

Komissio seuraa vuoden 2021 työohjelmansa mukaisesti toimintasuunnitelman puitteissa yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän alalla tehtävää analyttistä ja neuvoa-antavaa työtä, sillä komission vuoden 2021 työohjelmaan sisältyy lainsäädäntöehdotus yritysten kestävästä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä, jotta voidaan edistää pitkän aikavälin kestävä ja vastuullista yritystoimintaa. Tavoitteena on antaa ehdotus vuoden 2021 loppuun mennessä.

b) Komissio hyväksyy suosituksen 1 b.

c) Komissio hyväksyy suosituksen 1 c.

Komission yhteinen vastaus suosituksiin 1 b ja 1 c.

EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 8 artiklassa edellytetään, että rahoitusalan yritysten ja muiden kuin rahoitusalan yritysten on ilmoitettava, miten ja missä määrin niiden toiminnot ovat EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisia.

Tämä tietojen antamista koskeva velvollisuus kuuluu yhtiöoikeuteen (tilinpäätösdirektiivi, sellaisena kuin se on muutettuna muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevalla direktiivillä).

Komissio antoi äskettäin ehdotuksensa arvopaperikeskusasetukseksi, jolla muutetaan muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevan direktiivin säännöksiä (edellyttää lainsäädäntövallan käyttäjien hyväksyntää, joka annettaneen vuoden 2022 puoliväliin mennessä) ja jossa edellytetään, että tilintarkastajien on tarkastettava kestävyysraportoinnin vaatimustenmukaisuus (tämä koskee myös EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 8 artiklan nojalla tapahtuvaa kestävyysluokitusjärjestelmään liittyvää raportointia) ja annettava siitä lausunto. Kestävyyttä koskevien tietojen raportointiin liittyvät standardit kehitetään kaikkia tulevien arvopaperikeskusasetuksen mukaisten velvollisuuksien soveltamisalaan kuuluvia yrityksiä eli suuria yrityksiä (listattuja ja listaamattomia) varten. Listattuja pk-yrityksiä varten kehitetään pk-yritysten raportointistandardit.

Rahoitustuotteiden osalta EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 8 artiklassa (luokitusjärjestelmäasetukseen liittyvä delegoitu säädös) ja kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetun asetuksen teknisissä sääntelystandardeissa (jotka on tarkoitus hyväksyä vuoden 2021 loppuun mennessä) edellytetään antamaan tietoja perustana olevien investointien yhdenmukaisuudesta EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen kanssa.

Kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetun asetuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi tukeuduttava tällaisten tietojen antamisen valvonnassa ja seurannassa toimivaltaisiin viranomaisiin, jotka on jo nimetty kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla annetussa asetuksessa viitattujen alakohtaisten sääntöjen nojalla (eli jäsenvaltioiden rahoitusmarkkinaviranomaisiin). Nämä viranomaiset käyttävät tietoja, joita rahoitusalan yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset ilmoittavat edellä kerrotulla tavalla.

Suositus 2 – Edistetään kestävästä rahoituksesta nykyistä tehokkaammin hinnoitteleamalla kasvihuonekaasupäästöt

Komissio hyväksyy tämän suosituksen.

Kuten tässä kertomuksessa todetaan, EU:n ilmastopolitiikassa käytetään erilaisia työkaluja tavoitteidemme saavuttamiseksi. 55-valmiuspaketilla korotetaan entisestään tätä tavoitetasoa.

Komissio esimerkiksi ehdottaa osana tätä pakettia EU:n päästökauppajärjestelmän nykyisen soveltamisalan vahvistamista ja markkinavakaussuorituksen muuttamista. Nämä uudistukset tarkoittaisivat sitä, että päästöoikeuksia olisi tarjolla vähemmän, joten uudistukset voisivat nostaa hiilidioksidin hintaa. Toisaalta enemmistö markkina-analyttikoista on sitä mieltä, että markkinoilla ennakoitua jo tulevia lainsäädäntömuutoksia sen perusteella, että EU on kiristänyt ilmastotavoitettaan ja sen tavoitteena on vähentää nettopäästöjä vuoteen 2030 mennessä vähintään 55 prosenttia vuoteen 1990 verrattuna ehdotetun eurooppalaisen ilmastolain mukaisesti.

Lisäksi komissio esittelee osana 55-valmiuspakettia ehdotuksen hiilidioksidipäästöjen tullimekanismista.

Lisäksi kestävästä talouteen siirtymisen rahoitusstrategiassa esitetään rahoitusalaan koskevia ehdotuksia kestävyysriskin sisällyttämisestä rahoitusjärjestelmäkehitykseen.

87. Komissio palauttaa mieliin, että ESIR-rahasto on kysyntävetoinen ja että sen avulla voidaan tukea riskialttiimpia hankkeita, jotka ovat taloudellisesti elinkelpoisia. Monet ilmastomuutokseen

sopeutumiseen tähtäävät hankkeet eivät ole taloudellisesti elinkelpoisia, ja ne ovat usein viranomaisten toteuttamia, minkä vuoksi niissä ei voida käyttää takaisin maksettavaa tukea. Näin ollen huomautus siitä, että suurin osa kestävyysliittävistä hankkeista liittyy ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, on yhdenmukainen sen kanssa, mitä voidaan odottaa välineeltä, jonka kohteena ovat taloudellisesti elinkelpoiset ja korkean riskin hankkeet, joiden tavoitteena on mobilisoida yksityistä rahoitusta.

InvestEU-asetuksen mukaan InvestEU-ohjelman ilmasto- ja ympäristöseuranta toteutetaan unionin seurantamenetelmällä, jossa käytetään asianmukaisella tavalla EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerejä. Ehdotetut EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän asiaankuuluvat kriteerit on otettu huomioon unionin seurantajärjestelmässä. Lisäksi täytäntöönpanokumppanit voivat seurata täysimääräisesti ilmasto- ja ympäristötoimia käyttämällä EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän merkittävän edistämisen kriteerejä (kun ne on hyväksytty). Tämä järjestelmä on joustava vähemmän kokeneille täytäntöönpanokumppaneille, jotka voivat käyttää yksinkertaisempaa unionin seurantajärjestelmää ja siirtyä EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään, kun ne ovat siihen valmiita. InvestEU-ohjelman ilmasto- ja ympäristöseuranta koskevan ohjeistuksen mukaan ilmasto- ja ympäristötuloksista on raportoitava sekä ennakolta että jälkikäteen tulosten perusteella.

Suositus 3 – Raportoidaan ilmastoon ja ympäristöön liittyvistä InvestEU-ohjelman tuloksista

Komissio hyväksyy tämän suosituksen.

Suositus 4 – Luodaan kestävien hankkeiden hankejatkumo

a) Komissio hyväksyy suosituksen 4 a.

InvestEU-neuvontakeskus pyrkii keskittymään entistä enemmän hankkeisiin, joita voitaisiin lopulta tukea InvestEU-rahastosta. Etusijalle asetetaan mahdollisuuksien mukaan ja hankkeiden toteuttajien intresseistä riippuen ilmasto- ja ympäristöinvestointeja eniten tarvitsevat alat, mukaan lukien ilmastonmuutoksen sopeutuminen, luonnonpääoma, energiatehokkuus ja kiertotalous. Lisäksi EIP kehittää ilmastopankkia koskevan etenemissuunnitelmansa mukaisesti aktiivisesti uutta neuvontatukea ja sekä julkisille että yksityisille asiakkaille annettavaa tukea, joka perustuu Euroopan investointineuvontakeskuksen ja JASPERS-ohjelman kaltaisiin nykyisiin valtuuksiin. EIP osallistaa tässä yhteydessä jäsenvaltioissa ketjun alkupään toimijoita, joille tarjottava ennakoiva tuki voi auttaa luomaan suuremman joukon ilmastotoimiin ja ympäristön kestävyysliittymiä investointeja. Useita neuvontatukimuotoja kehitetään parhaillaan tai aletaan kehittää vuonna 2021. Niihin kuuluvat muuan muassa Keski- ja Itä-Eurooppaan keskittyvät jäsenvaltioiden energiarahoitustyöpajat, välittäjäpankkien vihreä portaali ja EIP:n tuleva vuoden 2021 sopeutumissuunnitelma.

b) Komissio hyväksyy suosituksen 4 b.

89. Vahingon välttämisen periaatetta ei ole tarpeen eikä asianmukaista muotoilla yhdenmukaisesti EU:n talousarvion eri politiikan aloilla, kun otetaan huomioon täytäntöönpanosykliden, hallintotapojen ja rahoitettujen toimintojen väliset erot. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö unionin politiikkoihin sisältyisi suoja-toimia ympäristöhaittoja vastaan.

Komissio katsoo, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen täytäntöönpano varmistetaan tulevassa YMP:ssä sosiaalisen ja vahvemman ehdollisuuden avulla.

EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa tarkoitettuna ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltaminen on pakollista elpymis- ja palautumistukivälineestä annetun asetuksen nojalla. Jäsenvaltioiden on osoitettava, että kaikki kuhunkin uudistukseen ja investointiin sisältyvät ympäristötavoitteet ovat ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia. Kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia ei hyväksytä, jos tätä ei osoiteta. Komissio on antanut jäsenvaltioille ohjeet siitä, miten ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattaminen voidaan osoittaa. Nämä ohjeet

perustuvat pitkälti EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään, mutta niissä jätetään kuitenkin varaa joustavuudelle. Sen ansiosta jäsenvaltiot voivat esimerkiksi osoittaa noudattavansa tätä periaatetta myös EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän ulkopuolisissa investoinneissa.

90. EU:n talousarviosta rahoitetaan hyvin monenlaisia toimintoja soveltamalla erilaisia syklejä ja menetelmiä. Lisäksi EU:n talousarviosta rahoitetaan toimintoja, jotka edistävät EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista mutta jotka eivät kuulu EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän soveltamisalaan tai täytä EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän tiukkoja teknisiä kriteerejä. Tästä syystä EU käyttää vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehityksessä EU:n ilmastoseurantamenetelmää, jossa EU:n kestävyysluokitusjärjestelmä otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan ja tarvittaessa.

EU:n talousarvion ilmastomenot arvioidaan ennakolta ja lasketaan jälkikäteen käyttämällä tätä julkista ja läpinäkyvää menetelmää, joka on nyt sisällytetty useisiin säädöksiin. Menetelmässä pyritään ottamaan huomioon kaikki toiminnot, jotka edistävät EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista. Painotusjärjestelmässä käytetään apuna EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän teknisiä kriteerejä, ja se sovitetaan mahdollisimman pitkälti yhteen niiden kanssa. Sitoumus osoittaa vähintään 30 prosenttia vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehityksestä ilmastotavoitteita varten perustuu tähän menetelmään.

EU:n kestävyysluokitusjärjestelmä ei kata joitakin elpymis- ja palautumistukivälineen alaisia investointeja. Osa investoinneista ei puolestaan täytä kaikkia EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerejä. Molemmat edellä mainitun kaltaiset investoinnit voivat kuitenkin edistää EU:n toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi. EU:n vihreitä joukkovelkakirjoja koskeva kehys, jota käsitelimme jo aiemmin kohtaan 79 antamassamme vastauksessa, tarjoaa sijoittajille kaikki asiaankuuluvat tiedot.

Suositus 5 – Sovelletaan ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta ja EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerejä johdonmukaisesti EU:n rahoitukseen

a) Komissio hyväksyy osittain suosituksen 5 a.

Komissio sitoutui EU:n vihreän kehityksen ohjelmasta antamassaan tiedonannossa panemaan täytäntöön ”vältetään vahinkoa” -periaatteen kaikkia sen toimia tukevana periaatteena Pariisin sopimuksessa tekemiensä sitoumuksien mukaisesti.

Tämä on tarkoittanut käytännössä sitoutumista vuoden 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen liitteenä olevassa toimielintenvälisessä sopimuksessa ”vältetään vahinkoa” -periaatteen soveltamiseen suunniteltaessa ilmastotoimien ja biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistamista.

Tämän periaatteen noudattamisen varmistamiseksi EU:n talousarvioon sisältyy useita suojatoimia, jotka toimivat yhdessä yksittäisten rahastojen ensisijaisten tavoitteiden kanssa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi infrastruktuureihin investoivissa ohjelmissa kestävyysarviointien tekemistä, tulevassa YMP:ssä sosiaalista ja parannettua ehdollisuutta tai luetteloja investoinneista, joita ei voida rahoittaa EU:n talousarviosta.

Tämä periaate on sisällytetty tarvittaessa komission ehdotusten perusteella osaksi asiaankuuluvaa lainsäädäntöä, kuten yhteisiä säännöksiä koskevaa asetusta ja elpymis- ja palautumistukivälinettä, jossa sillä on suora yhteys EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään.

Komissio pitää EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen yhdenmukaista soveltamista koko EU:n talousarviossa mahdollisena ja sopimattomana EU:n meno-ohjelmien syklien, hallintotapojen, kattamien toimintojen ja perimmäisten tavoitteiden monimuotoisuuden vuoksi.

b) Komissio hyväksyy suosituksen 5 b osittain.

Komissio pohtii, miten se voisi sisällyttää tulevaan varainhoitoasetuksen tarkistamista koskevaan ehdotukseensa asianmukaisen viittauksen ”ei vakavaa haittaa” -periaatteeseen, ja ottaa tässä yhteydessä huomioon asetuksen soveltamisalan ja unionin talousarvion eriytyneen luonteen. Komissio ei kuitenkaan voi tässä vaiheessa antaa sitoumuksia tulevan lainsäädäntöehdotuksen tarkasta sisällöstä.

Komissio palauttaa myös mieliin, että se on sitoutunut vahingon välttämisen periaatteen täytäntöönpanoon vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen liitteenä olevassa toimielintenvälisessä sopimuksessa, jota sovelletaan kaikkiin monivuotisen rahoituskehityksen ohjelmiin. Komissio luottaa täysin siihen, että kumppanit ovat sitoutuneet tähän sopimukseen.

c) Komissio hyväksyy osittain suosituksen 5 c.

Komissio on vahvistanut vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen ilmastoseurantamenetelmäänsä, kuten EU:n talousarvion tuloksellisuuskehiksestä vuosia 2021–2027 koskevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä kesäkuussa 2021 annetussa tiedonannossa viimeksi selitettiin. Komissio on erityisesti toteuttanut merkittävän parannuksen siirtymällä vuosien 2014–2020 monivuotisessa rahoituskehityksessä käytetyistä OECD:n Rion tunnusmerkeistä vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehityksessä käytettäviin EU:n ilmastokertoimiin. Nämä useisiin perussäädöksiin sisällytetyt EU:n ilmastokertoimet on yhdenmukaistettu mahdollisimman pitkälti EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän ensimmäisen delegoidun säädöksen mukaisten teknisten arviointikriteerien kanssa.

Komission seurantamenetelmän avulla varmistetaan myös se, että ilmastokertoimet määritellään johdonmukaisella tavalla kaikissa EU:n meno-ohjelmissa.

Ilmastotoimien 30 prosentin valtavirtaistamistavoite asetettiin näiden kertoimien perusteella, ja sen seuranta on toteutettava tältä pohjalta. EU:n kestävyysluokitusjärjestelmä ei ole vielä valmis, ja sitä todennäköisesti kehitetään edelleen lainsäädäntömenettelyn aikana. Siksi sen käyttäminen EU:n talousarvion ilmastomenojen mittaamiseen ei mahdollistaisi vakaita aikasarjoja.

On myös pantava merkille, etteivät EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän vaatimusten täysimääräistä soveltamista varten tarvittavat yksityiskohtaiset tiedot ole saatavilla – eikä jäsenvaltioilla tai täytäntöönpanokumppaneilla ole myöskään velvollisuutta toimittaa niitä – meno-ohjelmissa, joihin sovelletaan välillistä hallinnointia tai yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia. Tiedot ovat myös puutteelliset joidenkin suoran hallinnoinnin alaisten meno-ohjelmien osalta.

d) Komissio hyväksyy suosituksen 5 d.

Komissio raportoi EU:n ilmastomenetelmän avulla siitä, miten EU edistyy 30 prosentin ilmastotavoitteen saavuttamisessa. Näitä tietoja täydennetään tiedoilla sellaisten menojen määrästä, jotka kuuluvat EU:n ilmastomenetelmän toiminta-aloihin ja saavat 100 prosentin kertoimen sen ansiosta, että ne täyttävät EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista koskevat tekniset arviointikriteerit.

Tämä raportointi tarjoaa lähtökohtaisesti osittaisen kuvan siitä, miten EU:n talousarvio edistää Euroopan komission ilmastotavoitteiden saavuttamista. Yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin tapauksessa raportointi perustuu olemassa oleviin jäsenvaltioiden raportointiin tietoihin.

91. Tämä kertomus oli osa äskettäin hyväksytyyn kestävään talouteen siirtymisen rahoitusstrategian liitteenä olevaa komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa.

Tässä äskettäin hyväksytyssä strategiassa ja ehdotetussa lainsäädäntöpaketissa määritellään seuraavat askeleet kohti komission kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamista.

Rahoituslaitosten on erityisesti annettava tietoja omista suunnitelmistaan, jotka koskevat kestävyysnäkökulmaa siirtymää ja hiilestä irtautumista, keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteineen, sekä tavoista, joilla ne aikovat pienentää ympäristöjalanjälkeään. Tämä tavoitteiden, indikaattoreiden, määritelmien ja menetelmien läpinäkyvyyden lisääminen mahdollistaa puolestaan toimien vaikuttavuuden seurannan ajan mittaan.

Neuvoston ja parlamentin hyväksyntää odottavassa arvopaperikeskusasetusta koskevassa ehdotuksessa edellytetään, että EU:ssa toimivien suurten yritysten ja listattujen yritysten, kuten pankkien, vakuutusyhtiöiden ja sijoittajien, on annettava tietoja kestävyystavoitteistaan ja edistymisestään niiden saavuttamisessa.

Lisäksi komissio aikoo kestäväan rahoitukseen liittyvien tietojen antamista koskevan asetuksen mukaisen teknisen sääntelystandardin pohjalta lujittaa tietojen antamista toimista, joita rahoitusmarkkinoiden toimijat toteuttavat hiilestä irtautumiseksi, ja lisätä toimien vaikuttavuutta kaikkien sijoitustuotteiden osalta.

Tämän lisäksi EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 20 artiklassa annetaan kestäväan rahoituksen foorumin tehtäväksi seurata kestäviin investointeihin suuntautuvien pääomavirtojen kehitystä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla ja raportoida tästä säännöllisesti komissiolle. Foorumi aloittaa tämän työn jo vuonna 2021.

Suositus 6 – Seurataan kestäväan kasvun rahoitusta koskevan toimintasuunnitelman ja tulevan strategian toteutumista ja raportoidaan asiasta

a) Komissio hyväksyy suosituksen 6 a.

EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 20 artiklassa annetaan kestäväan rahoituksen foorumin tehtäväksi seurata kestäviin investointeihin suuntautuvien pääomavirtojen kehitystä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla ja raportoida tästä säännöllisesti komissiolle. Foorumi aloittaa tämän työn vuonna 2021.

Vihreiden joukkovelkakirjojen markkinoilla tapahtuvaa kehitystä mittaava indikaattori oli jo sisällytetty kesäkuussa 2021 hiljattain julkaistuun pääomamarkkinaunionin välineistöön, ja keskustelut sen sisällyttämisestä muihin indikaattorijoukkoihin ovat käynnissä.

Komissio tutkii myös mahdollisia toimia, joilla se voisi auttaa jäsenvaltioita arvioimaan, miten ne voisivat sovittaa rahoitusalan yhteisen kestävyystavoitteiden kanssa;

Euroopan valvontaviranomainen ja Euroopan keskuspankki seuraavat omilla toiminta-aloillaan markkinoiden viimeisimpiä kestäviin investointeihin liittyviä tapahtumia.

b) Komissio hyväksyy suosituksen 6 b.

Komissio jatkaa edistymisensä säännöllistä seuranta- ja toimiensa arviointia. Komissio raportoi strategian täytäntöönpanosta vuoden 2023 loppuun mennessä ja tukee aktiivisesti jäsenvaltioita niiden täytäntöönpanotoimissa.